

Yeni YAYINLAR

TÜRKER ACARÖĞLU

"Toprak uyanırsa?"

EKONOMİ uzmanı Şevket Süreyya AYDEMİR'in romanı, Remzi kitabevinin (Yeni Türk yazarları serisi) nde yayımlandı. Yazar buna roman değil, «Ekmeksiz-köy öğretmeninin hâtraları» diyor. Romancı Yakup Kadri Karaosmanoğlu, önsözünde yazarı ve eserini tanıtmaktadır. Kitap, rahmetli eğitmeni İsmail Hakkı Tonguç'un hâtrasına ithaf edilmiştir.

1897'de Edirne'de doğmuş, Edirne Öğretmen Okulu'nu bitirmiş, uzun süre öğretmenlik yapmış olan yazar, ağaç yetiştirmekten, çiftlik işlerinden pek hoşlanmıştır. Okul kooperatifçiliği ve tasarruf eğitimi, halk için ekonomi bilgisi, ekonomi savaşında köy öğretmeni, yurt bölge incelemeleri Orta yayla gibi konularda değerli eserler veren yazardan bir köy romanı da beklenirdi.

Anlatılan köy: Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı, Sakarya vâdisinde bataklık, geri «ekmeksiz» bir köydür. Emekliye ayrılınca işsiz ve amaçsız kalan bir öğretmen ve müfettiş. «bizim hazinemiz» dediği köye kendini yeniden öğretmen tayin ettirir. İlk bir yaban ve sığıntı gibi girdiği köyde, sonradan rüyalarını gerçekleştirir. Köyü, tarihten öncesinden çıkarıp modern duruma getirir. Köyün ve kasabanın ileri gelenleri de ona yardım ederler. En önce köyün «dirliği» dediği geçimine el atar. Bunun için bir komite kurulur. Bir ahır bozuntusu olan köy okulu binası onarılır. Sıtma kaynağı bataklık kurutulur. Okulla cami elele verip gece kurslarıyla halkı eğitirler. «Halk bir denizdir...» Herkese iş, herkese ocak, herkese toprak gerek! Köy artık bir şantiye halini almıştır. Bütün bu işlerde köy öğretmeni baş-

ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR

lıca rolü oynar...

Aydemir bu kitabı niçin yazmıştır? Bunu bize eserin sonunda açıklıyor: «Bize düşünen, inanan, çevresine kendini veren ve çevresini sürükleyen insanlar lazımdır... Şimdi bizim için de, hattâ (Gordiyom'dan) 3.000 yıl sonra olsa da bozkır'ın yeşermesi, insanın kendini ve mutluluğunu toprağın uyanışında bulması niçin mümkün olmasındı? O toprak ki, şimdi bizim hem vatanımız, hem son ümidimiz son sığınağımızdır.»

Köyü yeni köy yazarları kuşağından epey farklı bir biçimde anlatan, köyün yalnız yollardan uyandırılıp kalkındırılabilceğini de gösteren köy insanının kökünden kopmadan nasıl değişebileceğini ispatlayan, kısaca köyü bütün bir dâvâ olarak ele alan yazarın Türk köylüsünü yeniden yaratarak hayata daha iyi bağlamak yolundaki büyük çabasını takdir ederiz. Bu romanın edebiyatımızda bir eşi daha bulunmadığını rahatça söyleyebiliriz (447 s., 10 lira).

BAŞKA KİTAPLAR

● Hindli şair Sir Rabindranath Tagore'dan İbrahim Ho-yi'nin dilimize çevirmiş olduğu «Bahçivan» adlı şiir kitabı, Remzi kitabevince altıncı defa bastırıldı (128 s., 250 krş.).

● Amerikan romancısı John Steinbeck'in Almanların son savaşta Norveç'i istilâsını konu edinen, Norveç ulusunun zorbalara karşı gösterdiği direnci canlı sahnelerle belirten Ay Battı - The Moon is down adlı romanı, (Varlık büyük cep kitapları) serisinde üçüncü defa basıldı 103 s., 2 lira).

● Fransız yazarı Jean Freville'den eleştirmen Asım Bezirci'nin çevirdiği «Sosyalist gözle toplum ve sanat», İzlen yayınevince bastırıldı. Plehanov'un sanatla ilgili görüşlerini, bilimsel sosyalizm açısından eleştirmektedir (62 s., 250 krş.).

TAKVİMLER

● Milli Eğitim Bakanlığı, her yıl olduğu gibi, bu yıl da güzel bir sanat takvimi yayınladı. Dolmabahçe Resim ve Heykel Müzesindeki yerli tablolar-dan onikisinin renkli röprodüksiyonların veren takvim bir albüm halinde saklanabilir (12 yaprak 750 krş.).

● Kartonunda Topkapı Sarayı porselen koleksiyonundan bir tabağın renkli resmi bulunan Ajans-Türk 1964 du ar takvimini şair Necdet Evliyagil hazırlayıp yayınlamış. Türk ve dünya şiirinden seçmeleri içine alan takvim: namaz saatleri, güzel sözler ve fıkralar, tarih bilgileri, yıldız falları, yemek listeleri de sunuyor. Takvim yaprakları çizgili yerlerinden kesilerek ciltlenmek suretiyle yıl sonunda mükemmel bir şiir antolojisi meydana gelmiş oluyor (10 lira, antoloji ayrıca satılmaktadır).

6.2.1964 Milliyet

